

Aktuel Ældrepolitik april 2022

Forslag om ekstraordinær regulering af folkepensionen og andre forsørgelsesydelse

Ældre Sagen har skrevet til beskæftigelsesministeren og foreslået en ekstraordinær regulering af folkepensionen og andre forsørgelsesydelse på 3,5 pct. med virkning fra 1. januar 2022 for at afbøde virkningerne af den høje inflation.

De seneste tal fra Danmarks Statistik viser, at inflationen i marts var på det højeste niveau i mere end 35 år. Det er i høj grad prisstigninger på fødevarer, el, varme og brændstof, der øger inflationen. Det rammer dem med lav indkomst hårdt, og problemerne er ikke løst med den skattefrie varmecheck, som netop er vedtaget i Folketinget.

Folkepensionen og andre forsørgelsesydelse reguleres i dag på baggrund af lønudviklingen to år tidligere. Dette skaber normalt ikke problemer, men i tider med stærkt stigende inflation kan det mærkes. Vores forslag omfatter både folkepensionen og andre forsørgelsesydelse, som rammes af denne forsinkede regulering. En ekstraordinær forhøjelse skal ses som en fremrykning af den regulering, der om 1-2 år må forventes via lønningerne, så holdbarheden af dansk økonomi ikke påvirkes på langt sigt.

Beskæftigelsesministeren har ikke officielt afvist vores forslag, men vil ikke love at hæve folkepensionen eller andre forsørgelsesydelse. Dog har finansminister Nicolai Wammen udtalt, at regeringen ser på en kompensationsordning.

I den kommende tid har Ældre Sagen møder med beskæftigelsesordførere på Christiansborg for at drøfte den aktuelle situation med de stigende priser, vores forslag og andre mulige løsninger.

Skattefrie varmecheck

I februar indgik regeringen en aftale om en skattefrie engangvarmecheck med en række partier. Aftalen blev udvidet i marts.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Loven om varmechecken er vedtaget den 7. april med en skattefri check på 6.000 kr. til den ældste person i de berettigede "husstande". Berettigede husstande omfatter husstande med en samlet årsindkomst på højst 650.000 kr. (2020-indkomst), som pr. 1. januar 2022 opvarmede deres bolig med gas, el eller fjernvarme baseret på høj andel af gas. Husstande, som opvarmer deres bolig med olie, er ikke omfattet af aftalen.

Ældre Sagen er glad for, at der indføres en varmecheck, der er målrettet husstande, som er hårdt ramt af prisstigningerne på el og gas. Vi finder imidlertid, at udformningen af loven har mange mangler.

De boliger, der har en opvarmningsform, som er omfattet af loven, skal findes ved komplicerede registersamkøringer. Det betyder, at checken formodentlig først kan udbetales i september måned.

Checken skal fordeles ud fra indkomsten i 2020. Det betyder, at en person, der var i arbejde i 2020, men nu er gået på pension eller er blevet arbejdsløs, ikke kan få checken, hvis indkomsten i 2020 var for høj. Omvendt kan en tidligere studerende, der var på SU i 2020, men nu er i arbejde og tjener godt i dag, være berettiget til varmecheck.

Indkomsten opgøres samlet for alle med samme folkeregisteradresse, så en lejers indkomst indgår i "husstandens" indkomst. Og hvis lejeren er den ældste på adressen, udbetales checken til denne. Normalt tages der ved udbetaling af sociale ydelser hensyn til husstandens størrelse, og lejere indgår ikke i "husstanden".

Checken bortfalder helt, når indkomstgrænsen overskrides. Normalt aftrappes større tilskud gradvis i stedet for helt at fjernes over en vis beløbsgrænse. Med forslaget udformning kan få timers ekstra arbejde i 2020 medføre, at man mister 6.000 skattefri kroner.

I vores hørings svar har vi foreslået, at den del af loven, som vedrører indkomstgrænse og udbetaling, overlades til Beskæftigelsesministeriet, der har erfaring med administration af sociale ydelser. Vores forslag er blevet afvist med den begrundelse, at "det skal være enkelt".

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Kommissionen for tilbagetrækning og nedslidning

Kommissionen for tilbagetrækning og nedslidning udkommer med deres rapport og anbefalinger i starten af maj 2022. Kommissionen skal blandt andet:

- afdække virkningerne af en lempeligere levetidsindeksering, så folkepensionsalderen stiger i et langsommere tempo for årgange, som går på pension fra 2040.
- se på, om pensionssystemet kan forenkles.
- Undersøge, om der er tilstrækkelige incitamentter til at spare op til pension.

Ældre Sagen har bidraget til kommissionens arbejde gennem deltagelse i følgegruppen. Vi lægger vægt på, at pensionssystemet ikke forenkles på bekostning af de svageste ældre, og vi mener, at det er nødvendigt at se på, om pensionsalderen kan stige langsommere efter 2040.

Sundhedsreform

I midten af marts kom det længe ventede udspil fra regeringen til en sundhedsreform. Det indeholder mange gode hensigter, men set fra Ældre Sagens side mangler der fokus og løsninger for ældre patienter med flere sygdomme – det er populært sagt en tynd kop te.

Der er i udspillet forslag til forebyggelse, primært med fokus på børn og unges ryge-, alkohol- og motionsvaner, hvilket har fået en del opmærksomhed i den politiske og mediemæssige debat.

Af større relevans for Ældre Sagen er forslag om styrket kvalitet i det nære sundhedsvæsen. I den sammenhæng savner vi fokus på mere konkrete forslag målrettet ældre patienter med flere sygdomme og på indsatsen til denne voksende gruppe i sundhedsvæsenet i kommuner og mellem sygehus og kommuner.

Udspillet rummer forslag til den allerede aftalte nye form for organisering med klynger mellem regioner og kommuner samt forslag om nærhospitaler, kvalitetsplaner for kronisk sygdom med vægt på enkelt diagnoser og styrket akuttilbud i kommunerne. Ældre Sagen har opfordret til, at der i de politiske forhandlinger bliver aftalt en kvalitetsplan og pakkeforløb til ældre patienter med flere sygdomme, så en sundhedsreform i højere grad vil sikre krav til kvalitet, kompetencer og indsatser på tværs af fag og regioner og kommuner. Ældre Sagen har synliggjort sin kritik og

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

fremSAT alternative forslag både i dialog med politikere fra flere partier og bredt i medierne.

Status på Mit-ID

Ældre Sagen har i den seneste tid flere gange udtalt os til den landsdækkende presse om den ældre del af befolkningens oplevelser med digitaliseringen og ventetiderne hos Borgerservice i forbindelse med at få MitID. Omfanget af udfordringer med ventetider i borgerservice i en række af landets kommuner er efterfølgende blevet afdækket yderligere i pressen, ligesom Ældre Sagen har hørt om udfordringerne fra medlemmer. Derfor sendte Ældre Sagen den 5. april 2022 et brev til Digitaliseringsstyrelsen, hvori vi opfordrede til, at styrelsen tager affære nu for at sikre, at alle, der har behov, får hjælp inden den endelige slutdato for overgangen, da dette vil skabe mere tryghed for alle de borgere, som lige nu er bekymrede for, om de vil kunne tilgå bank og myndigheder efter den 30. juni.

Digitaliseringsstyrelsen har efterfølgende svaret Ældre Sagen, at de sammen med kommuner og banker kigger på forskellige scenarier for, hvordan de bedst kan håndtere og lette det pres, man i øjeblikket oplever hos Borgerservice ude i kommunerne.

Ældre Sagen bakker stadig op om plejehjemskøkkener

På baggrund af en undersøgelse foranlediget af Social- og Ældreudvalget i Folketinget konkluderes det, at mens private plejehjem oftest producerer maden lokalt på det enkelte plejehjem, sker det samme kun på seks ud af ti kommunale plejehjem.

Ældre Sagen har i den forbindelse gentaget, at vi fortsat ser mange fordele i den lokale produktion; det får duften af mad ud til de ofte småtspisende beboere og kan skabe en tættere dialog og øge muligheden for valgfrihed mm. Samtidig har vi dog understreget vigtigheden af ikke kun at have fokus på madens ernæringsmæssige kvalitet, men i mindst lige så høj grad at skabe hyggelige måltidsrammer og indbydende anretninger - for mad bliver nu en gang først til ernæring, når den kommer ned i maven.

Ældres tilbøjelighed til at skifte bolig er stigende

DR P4 Bornholm har den 5. april kørt en temaudsendelse om ældres flyttemønstre. Udgangspunktet er tal fra Danmarks Statistik, der viser, at 60-70-åriges tilbøjelighed til at flytte fra Bornholm er steget meget kraftigt de seneste år.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Ældre Sagen har bidraget til udsendelsen i et længere interview, hvor vi blandt andet fremlagde resultater af den seneste forskning på området fra bl.a. Rockwool Fonden og VIVE. Forskningen bekræfter, at det ikke alene er på Bornholm, at seniorer udviser øget tilbøjelighed til at skifte bolig. Faktisk er ønsket om at flytte inden for fem år steget fra 16 pct. til 24 pct. blandt de +60-årige over en periode på 15 år. Det er fortsat hovedsagelig ønsket om en mere overskuelig bolig og have samt lyst til at bo centralt, der motiverer seniorer til at ville skifte bolig.

Ældre Sagen støtter forslag om udvidet kørselsordning til demensramte

SF og Enhedslisten har i fællesskab foreslået at udvide kørselsordningen til fritidsaktiviteter og familiebesøg for mennesker ramt af demens. En midlertidig forsøgsordning blev indført i 2019 i 10 kommuner, og borgerne har gennem denne forsøgsordning haft mulighed for at køre op til 104 enkeltture om året. Derudover har forsøgsordningen givet mulighed for at få en ledsager med til kørslen i op til 15 timer om måneden.

Forsøget blev evalueret i 2021, og der blev påvist meget positive resultater for både de demensramte og deres pårørende. Endvidere vurderede man, at en permanent udbredelse til hele landet vil koste op til ca. 8 mio. kr. årligt.

Ældre Sagen har længe argumenteret for bedre transportmuligheder for mennesker med demens og deres pårørende og har derfor udtrykt tilfredshed med forslaget over for netmediet Altinget. Af samme medies dækning fremgår det, at partierne Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti ligeledes er positivt indstillet overfor at gøre ordningen permanent og landsdækkende.

Nedsættelse eller fratagelse af hjemmehjælp og inddragelse af Ankestyrelsen

Ældre Sagen har igen i marts 2022 gentagne gange udtalt os til landsdækkende medier om, at flere kommuner reducerer i den bevilgede hjælp og pleje til ældre på grund af mangel på personale.

Det er efter Ældre Sagens opfattelse helt uacceptabelt, da der er tale om ulovlig forvaltning, hvis reduktion af den tidligere bevilgede hjælp sker, uden at der foretages en fornyet konkret og individuel vurdering af den enkelte ældres samlede behov for

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

hjælp og støtte i hverdagen. Vi er blevet bakket op i medierne af juridiske forskere, som deler vores holdning.

Vi har løbende rettet henvendelse til tilsynet under Ankestyrelsen og bedt tilsynet om at vurdere, om det er lovligt at reducere i den bevilgede hjælp. Vi afventer nu tilsynets vurdering af sagerne.

Vores indgriben skal ikke opfattes som en kritik af personalet - tværtimod. Vi ønsker at gøre forholdene så attraktive, at det både kan lykkes at fastholde og rekruttere ansatte til området og sikre svækkede ældre en værdig og omsorgsfuld pleje.

Corona på plejehjem (4. stik)

Med udbredt Coronasmitte har smitten også bredt sig blandt den ældre del af befolkningen. Selv om man ikke har kunnet se det på indlæggelsestallene, har der - ligesom ved influenzasæsoner - været en lav overdødelighed blandt de ældste.

Ældre Sagen har i den sammenhæng påpeget behovet for, at Sundhedsstyrelsen, i deres vurdering af hvorvidt ældre skal tilbydes 4. stik, også kigger på sygdomsforløb og ikke blot indlæggelsestal, da et langstrakt sygdomsforløb både kan påvirke sundhedstilstand og funktionsniveau, selvom man ikke indlægges akut med Corona.

Ret til omsorgsdage

Der er stillet lovforslag om ret til fem årlige omsorgsdage for pårørende. Ældre Sagen har i medierne rost selve forslaget, men udtrykt kritik af, at der ikke er lagt op til lønkomensation i forbindelse med afholdelse af pårørendedag og af, at ordningen kun kommer til at gælde i tilfælde af dokumenterbar alvorlig sygdom som fx Alzheimers eller kræft.

Det er Ældre Sagens holdning, at kravet om, at ordningen kun gælder i tilfælde af alvorlig sygdom, bør udelades, da det forud for fx en undersøgelse eller et lægebesøg er svært at vide, om der er tale om en alvorlig sygdom eller om fx dehydrering eller andre "mindre alvorlige" tilstande. Ældre Sagen mener, at omsorgsdage for pårørende skal baseres på tillid og have samme status som barns første sygedag og være med fuld lønkomensation.